

Pécsi Tudományegyetem
Földtudományok Doktori Iskola

Dr. Bánhidi Miklós

A sportszféra földrajza

Habilitációs tézisek

2015
Pécs

1. A KUTATÁS CÉLJAI

A sportföldrajz a sport- és a földrajztudomány közös kérdésfeltevései mentén indult el önálló tudományággá válás útján (P22). A tudományág célja az, hogy pontosan meghatározza a sportszférahoz kötődő környezeti jellemzőket és annak humán hatásait a sport populációra. A sportszféra több mint emberi tevékenység, fontos része az egészséges társadalom építésének, a jövőkép alakításának. A sportegyesületek a humán erőforrásaink fontos termelő egysége, amely a fizikai létünk fejlesztéséhez járul hozzá.

A sportversenyzés és szereplőinek eredményei gazdasági termékeként jelennek meg. A sportszféra területén végzett kutatások az igazolják, hogy földrajzi környezet egyes elemei pozitív hatással vannak az emberi teljesítőképességre, amelyek a sporttevékenységek végzése során erősödhetnek fel. A környezet és az emberi tevékenységek - így a sport is – kapcsolata közismert, mértékéről, csak kevés részletet ismerünk.

Ezért vizsgálatainkban az alábbi kérdésekre kerestük a válaszokat:

- Miként jellemezhető a sportszféra térbeli és területi megközelítésben, figyelembe véve a történeti változásokat?
- Milyen szerepe van a földrajzi környezetnek a humán képességek és teljesítmények fejlődésére?
- Milyen hatást gyakorol egy sportág fejlődése a természetre, a helyi társadalomra, annak gazdaságára, infrastrukturális fejlettségére?
- Milyen összefüggések fedezhetők fel a sporteredményesség és a földrajzi környezeti elemek között. Vagyis egy környezet fejlettsége miként járulhat hozzá a sportoló képességeihez, versenyeredményeihez?

2. A KUTATÁS MÓDSZEREI

- Forráskutatás – adatok gyűjtése a földrajzi környezet (domborzat, klíma, időjárás, demográfia, gazdaság, létesítmény), valamint a sportszféra elemeiről (világkontinens-, regionális sporteredmények, olimpiai érmek, 22 ezer magyar tanuló motoros teljesítményei);
- Környezetkutatás - a sportolás térbeli, területi eloszlásának, sportolók, sportegyesületek helyének feltérképezése jellemzése kartográfiai módszerekkel;
- A sportolót érő környezeti hatások vizsgálata– szakirodalmi adatok gyűjtése, valamint terepvizsgálatok elvégzése;
- A lakosság földrajzi környezethez viszonyulásának vizsgálata – Magyarországon mintegy 3 és fél ezer felnőtt lakost monitoroztunk (kérdőíves módszerrel) üdülési szokásaikról, ezen belül is a földrajzi környezettel kapcsolatos elvárásaikról;
- A különböző paraméterek közötti összefüggések megállapításához korrelációs elemzéseket alkalmaztunk.

3. EREDMÉNYEK

Néhány fontosabb eredményeinket az alábbiakban foglaltuk össze.

3.1 *A sport és a földrajz kapcsolódása történeti megközelítésben*

- A sportolási tér az emberiség mobilitási igényeihez kötődik. A gyorsabb helyváltoztatás szüksége újabb élelemforrások megtalálásához, újabb területek felfedezéseihez kapcsolódott. Ennek céljai azonban a versenyrendszerek beindulása nyomán változtak, amelyek eleinte saját szórakozásukra, később a csúcok elérésére, a megmérettetés, a rivalizálás érdekében űzték. A sporttörténeti adatok földrajzi elemzéséhez táblázatba foglaltuk és elemeztük egyes sportágak keletkezésének dátumait (P22).

- Elemzéseink alapján bizonyítást nyert, hogy egyes sportágak kialakulásának helyszíne, fejlődésének dinamikája szorosan kötődik a földrajzi adottságokhoz (P3). Megállapíthattuk, hogy a különböző népek a helyi, természeti akadályok gyorsabb leküzdése érdekében alakítottak, fejlesztettek ki eszközöket, módszereket, amelyek az idők folyamán sportágakká váltak (P3). A vízi sportok kialakulásában a tenger-, vízparttal rendelkező népek jártak az élen. Különböző hajóépítési technikáik határozták meg, hogy miként lehet gyorsabban a vízben haladni (P2). A Föld északi féltékéjéhez kapcsolhatók a havon való gyorsabb közlekedés kialakulása. Észak-Európát a hosszú téli időjárás miatt Kr.e. 2000 körül már a hótalpkultúra jellemezte. Amerika északi vidékein az indiánok hójáró korongot fontak (P22).

- Az európai polgárosodó társadalmakban az életszínvonal fejlődése magával hozta a szabadidő növekedését, amely a sportolás különböző formáinak kialakulásához vezetett. Az embereket elragadtatta a földrajzi távolság és magasság mámor. A hegymászás kiemelkedő dátumai közé tartozik 1786-ban a Mont Blanc, 1855-ben a Monte Rosa és 1888-ban a Kilimandzsáró meghódítása. Világhírig terjedő csúcsteljesítménynek számított, hogy 1842-ben már megpróbálkoztak a triplaszaltóval, 1859-ben egy drótkötélen sétáltak át a Niagara vízesés felett, vagy elsőként 1875-ben úszták át a La Manche csatornát. Ezek a teljesítmények újraírták az emberi teljesítőképeség határait, ugyanakkor újabb megközelítésben kezdték jellemezni a hegyi viszonyokat is (P22).

3.2. *A sportolási környezet vizsgálata*

3.2.1. A sportolási tér

- A sportban a tér értelmezése a három dimenzióban történő mozgás alapján értelmezhető. Ez azért is fontos, mert szinte minden sportág célja az, hogy miként lehet egy távolságot minél gyorsabban megtenni, vagy egy sportszert eljuttatni vízszintes, függőleges irányokba, részben ellenfél jelenlétében, részben anélkül. Fizikai értelemben jól leírható a három dimenzió, földrajzi értelemben azonban figyelembe kell venni a Föld domborzatához, légköréhez kapcsolódó jellemzőket is. Egy vízben, levegőben, havon, jégen mozgó tárgy, sportoló sebessége függ a közegellenállástól a súrlódás mértékétől az ezekre ható időjárási viszonyoktól. A sík domborzat a sporttér számára az egyenletes gravitációból adódó ellenállást jelenti, amelyen a talaj és légkör változások folyamatosan módosíthatnak (P1).

- A különböző közegben végzett sporttevékenység közül részletesen foglalkoztunk a vizek, vízfelületek tulajdonságaival, azok hatásaival (P2, P3, P6, P23). Megtudtuk, hogy a fürdőturizmus és búvársportok számára fontos víz átlátszóságát jelentős mértékben befolyásolják a szennyezettség mellett a benne lévő élővilág, valamint a tengerpart aljzatának tulajdonságai. Akisebb tavak vízfelszíni hullámai elemzésével világosság vált, hogy pl. a balatoni hullámokon azért borulékonyabb egy hajó, mert a hullámai ugyan kisebbek, de meredekebbek, mint a tengereké (P17, P20, P22). A folyók medrének eltérő alakja miatt különbözik a vízfolyás sebessége, amely meghatározhatja a hajó mozgásának gyorsaságát (P2), így segítséget adhat az útvonal megválasztásában.

- Hegyi sportok esetében különös jelentősége van a gravitációs viszonyok megismerésének, amelyek a különböző földrajzi területeken eltéréseket mutatnak többnyire a földtani jellemzők miatt (P23). Ezt vizsgáló kutatások alapján Európa gravitációs térképet készített, amelyen pl. a Kelet-Alpok térségben Buguer-féle gravitációs értékek $-190 * 10^{-5} \text{ m/s}^2$ és $+25 * 10^{-5} \text{ m/s}^2$ eltérést mutattak. Ez a sportolás szempontjából nem jelent nagy eltérést, de egyes sportágakban, ahol század másodperceken, ill. cm-eken múlik a nyerés, vagy vesztes, ezen értékek megismerése elengedhetetlen (P22).

3.2.2. A sportszféra területi különbözőségei

- A sportszféra fejlettségének területi különbözőségeit a sportági eredményességek változásai alapján jellemeztük. Az adatokból idősoros grafikonokat készítettünk, amelyek alapján jól tükröződnek a sportban végbement változások. A területi eloszlás jobb értelmezhetőségéhez kartográfiai módszereket alkalmaztunk, melyben világ-, regionális, településekhez kötődő sporttérképeket készítettünk. Ezek a módszerek jól segíthetik a sportkartográfia megalakulását, fejlődését (P8, P16).

- A sporteredmények területi eltéréseit genetikai elemzéseinkben is nyomon követtük, miszerint mi is alátámaszthatjuk azt a feltevést, hogy genetikailag minden emberi fajnak egyenlő esélye van élsportolók kinevelésére (P4, P12). A sporttudomány fejlődése nyomán tudományos eredményekre épített módszereket fejlesztettek ki az élsportolók kinevelésére, azonban mindmáig kevés kutatási adat áll rendelkezésre a földrajzi környezet, az életmód, a genetikai öröklődés befolyásoló szerepének meghatározására. Vizsgálatunkban a genetikai adatok területi elemzése alapján elmondhatjuk, hogy az emberi fajon belül eltérések mutathatók ki, amelyért az évezredek során a génekbe épült környezeti hatások feltételezhetőek.

3.2.3. A kontinensek sportföldrajza

- A kontinensek sportéletét részletesen is elemeztük, amely alapján meghatároztuk egyes kontinensek, régiók, országok domináns szerepét (P3, P8). Gyűjtéseink alapján felsorakoztattuk azokat a természeti, társadalmi-gazdasági és infrastrukturális jellemzőket, amelyek segítették a nemzetközi szintet elért sportolók sikereit, a sportturizmus fejlődését (P5, P22).

3.3. A földrajzi környezeti hatások kutatása

- A változó domborzati viszonyok hatásainak terepvizsgálati adatai alapján elmondhatjuk, hogy a szívfrekvencia változások jól tükrözik egy-egy emelkedő, vagy

lejtő sportolási kihívásait. Pl. haladó és kezdő sízőknél mért szívfrekvencia vizsgálatok akár 50%-os eltérést is mutatnak a hegy meredekségének függvényében. Hasonló következtetéseket vonhattunk le kerékpáros vizsgálatainknál (P7, P11, P13), ahol egy emelkedő nyomán a szívfrekvencia is hasonló mértékkel emelkedik, azonban csak késéssel, amely az edzésekhez történő helyszínválasztáshoz fontos információt jelent. Laborban végzett vizsgálatainkban lehetőségünk volt kültéri terepviszonyok modellezésére, ahol földrajzi koordináták alapján tervezhettük sportterheléseket. A klíma szerepének vizsgálatánál megállapíthattuk, hogy egyes országokban az adottságaik miatt sokkal több szabadterei sportolásra van lehetőség, mint pl. a sarkvidékekhez közelebb fekvő országokban. Ez nemcsak kellemesebb környezetet jelent, hanem hozzájárul az optimális izomhőmérsékletben való edzésfolyamatokhoz, ill. a légcseréhez kötődő aerob kapacitás fejlesztéséhez (P22). Azokban az országokban, ahol a sportolók gyakrabban fedett környezetbe kényszerülnek, ott az élettani működés is eltérő. A sportoló hosszútávú (állóképességet igénylő) munkavégzése során az oxigénadottságának pótlására, a gázcsere folyamatok optimalizálásához 7,8 0C-os hőmérsékletre és enyhén szemerkélő esőre van szükség. Az optimális izom működéséhez 20-22 0C-ra van szükség és kb. ilyen vízhőmérsékletre az úszás csúcsteljesítményeinek eléréséhez. Amennyiben ettől eltérő viszonyok vannak, úgy az élettani működés is megváltozik, melyre a test különböző módon reagál. Ezért nem tudhatjuk, hogy a magyar első olimpiai bajnok, Hajós Alfréd pl. azért nyert olimpiai aranyat, mert a 10 0C-os tengervízi hőmérsékletet, és a hullámozást jobban bírta versenytársainál, vagy mert valóban jobb technikával úszott.

- Hasonló elemzéseket készítettünk afrikai hosszú távfutó sportolókról is, akiknek többsége az Afrikai Nagy Hasadék-Völgy fennsíkjaikról származnak. A 2000 m tengerszint feletti magasság sportélettani szempontból magaslati körülményeket jelent, ugyanakkor moderálja a trópusi klímahatásokat (P22).

- Egy másik esettanulmányunkban a japán versenysportolókról készített vizsgálataink során (P10) azt találtuk, hogy az országban a legjobb hosszú távfutók olyan környezetben érnek el kimagasló eredményeket, ahol mind a természeti, a társadalmi és infrastrukturális feltételek ezt támogatják. Így pl. a legjobb egyesületek inkább a magasabban (1000 m) fekvő területekről származnak, ahol felkészülésüket egy erős gazdasági, tradicionális sportkulturális háttér segíti.

- Laboratóriumi vizsgálatainkban az is kiderült, hogy a test hőszabályozása a külső körülmények függvényében késéssel reagál (P7). Pl. egy 15 0C-os kültéri hőmérsékletből érkező vizsgálati személyek bőrhőmérsékletei nyugalmi helyzetben csak 10-15 perc múlva érték el a 23 0C-os teremhőmérsékletet. Ez is bizonyította a bemelegítés szükségét, miszerint az anélkül végzett 1 perces maximális terhelésnél mintegy 15%-os hátrányt állapíthattunk meg kerékpárosoknál. Így megállapíthatjuk, hogy olyan környezetet tarthatunk optimálisnak, ahol a fenti testfunkciók a legjobbak.

3.4. Társadalmi-gazdasági környezet

- A lakosok földrajzi környezet iránti érdeklődése vizsgálatát elsősorban a sportturizmus területét átfogó kutatásainknál jellemeztük. Nemzetközi méretűvé vált, 5.000 feletti elemszám értékelésénél megállapíthattuk, hogy a nem sportoló és a sportoló lakosság szabadidő eltöltési helyszín választásánál előnybe részesítik a természeti környezeti adottságokat. A kérdőíves vizsgálatainkban kapott válaszok

szerint a felnőtt lakosok 61,4%-a a tóparti helyszíneket választja leginkább üdülési céljaiknak, akiknek 40,4%-a több, mint 1 órán keresztül végez vízparti sporttevékenységet, 37,9%-uk úszik, 27,5%-uk pedig valamilyen vízi sporteszközt használ (P23).

- A sport és a gazdaság szoros kapcsolata kutatásaink nyomán is bizonyítást nyert, hogy a sportszféra a gazdasági szféra szerves része, hiszen jelentős változásokat generálhat (P18). A sport a világgazdaságban a GNP 2,5%-át, Európában több mint 1%-át teszi ki. Ennél jóval nagyobb mértékű a sport közvetett hatása, hiszen jelentős mértékű a sportszponzorálás, sportmarketing és a sportszer kereskedelem szerepe. Az emberek életvitelében egyre jelentősebb szerepet játszik mind passzív, mind aktív résztvevőként. Az Európa Uniós adatok szerint mintegy 125 millió fő, vagyis minden negyedik ember sportol. A sportolás ideje átlagban naponta 10 perc, hétvégenként 15 perc, eltérően a férfiaknál és a nőknél. A svéd nők naponta általában 8,5 percet sportolnak a görögök azonban alig egy percet. Becslések szerint a háztartási költségek mintegy 2%-át költik sportra. Németországban a 85 ezer sportegyesület 700 e. alkalmazottat foglalkoztat, Franciaországban ez a szám csupán 15 e. fő. Angliában 2000-ben mintegy 400000 munkavállalót regisztráltak a sportgazdaságban. Ez a helyzetfejlődési tendenciát mutat 1998-hoz képest, miszerint az országban 1,5%-ot képviseltek a sportmunkahelyek. Ebből 160 ezren dolgoztak a kereskedelmi szektorban és 170 ezren a sportszolgáltatásban (P21).

- A sportgazdaságban a sportoló is gazdasági termék lehet. Ezt mutatják a játékosok kereskedelmi adatai. Egy labdarúgó értéke egy világbajnokság nyomán akár 7-szeresére is növekedhet. A legrangosabb egyesületek sportolói éves átlagkeresete elérheti akár a 2,8 mi. dollárt.

- Jelentős gazdasági potenciál van a sportszergyártásban és kereskedelemben. Az egyik legnagyobb sportcipőket gyártó és forgalmazó vállalat (NIKE) hihetetlen haszonkulccsal, miszerint egy 5 dolláros cipőt akár 100-ért is értékesíthet a piacokon. A sportgazdaság a nemzetközi statisztikák függvényében ugyan nem növekszik jelentősen, azonban kiemelkedő pl. a kerékpár gyártás jelentős növekedése (P21, P25).

3.5. Infrastrukturális környezet

- A sportszférához kötődő infrastruktúrának 2 fő ága van, az általános (statikus) és a speciális (dinamikus), a sporttevékenységet kiszolgáló infrastruktúra. Ez igazolja azt, hogy a sportinfrastruktúra a település, régió infrastruktúrájának egymástól függő szerves része (P23). Itt azonban nemcsak a sportolók, hanem az ingatlantulajdonosok, az építő vállalatok, az üzemeltetők, a használó lakosság, a sportegyesület, és az új munkavállalók is közvetlen részesei a sport infrastrukturális fejlesztéseinek (P19). Ennek nyomán a nagy létesítmények befektetéseinek jelentős a kisugárzó hatása (P22).

- A speciális infrastruktúra szerepe jól tükrözi a fiatalok fizikai teljesítőképességei változásai. Mintegy 20 ezer tanuló eredményei alapján szignifikáns összefüggést találtunk a létesítmények és a fizikai teljesítőképesség adatok között. A felmérés alapján ott gyorsabbak a fiatalok, ahol jobb a fedett létesítmények, ill. kitartóbbak, ahol több a szabadtéri sportpálya (P22).

- Az infrastruktúrával való szoros kapcsolatról állított hipotézisünk nem igazolódott be pl. a japán élfutókról készített vizsgálatunkban, ahol statisztikailag nem találtunk szignifikáns kapcsolatot (P10), de ez még további pontosítást igényel.

- Az épített infrastruktúra sportra, sportturizmusra való hatását folyamatában is vizsgáltuk. Esettanulmányaink alapján egy ausztriai sípálya létesítése megváltoztatta a helyi gazdaságot, generálta a vendéglátás fejlődését, sportegyesületek alapítását (P23). Szlovákiában a Magas-Tátrában létesített síliftek (P24). A Hungaroring építése, fejlesztése is igazolja, hogy egy kezdetben olcsó földtelken létrehozott fejlesztésből az üzemeltetők ma már jelentős profitot termelnek (P9). Ellenpélda ugyanakkor az egyszeri rendezvényekre épített sportlétesítmények esete, miszerint a Portugáliában rendezett Euro 2004-re épített, ill. felújított stadionokból kettőt csak egy-egy nagyobb eseménynél nyitnak meg.

4. ÖSSZEFOGLALÁS

A sport- és a földrajztudomány kapcsolódása a területen végzett kutatásaink szerint számos tanulságos eredményt hozott. Kezdetben a sportszféra területi elhelyezésére helyeztük a hangsúlyt, amely nyomán jogosan felvetődött a kérdés, hogy az eltérések háttérében vajon milyen tényezők játszanak közre. Ennek felismeréséhez szükség volt a földrajzi környezeti összetevők, valamint a sporttudomány által vizsgált sporteredményességét meghatározó tényezők jobb megismerésére.

A két tudományterület egymáshoz illesztése nyomán azt tapasztalhattuk, hogy a környezeti hatások kulcsfontosságúak lehetnek az emberi képességek fejlesztése érdekében, legyen az természeti, társadalmi, gazdasági, vagy infrastrukturális jellegű. Ennek optimalizálása új lehetőségeket nyújthat a sportszféra fejlesztéséhez. A másik oldalon közismert a sportszféra befolyásoló szerepe is, amely lehet negatív és pozitív egyaránt. A sport terület és térigénye folyamatosan növekszik, ezért az ökológiai egyensúlyt egyre inkább fenyegeti, amelyet ráadásul a klímaváltozásból származó tényezők is erősítenek. A sportszféra pozitív hatása a gazdaságra és az infrastruktúrára a statisztikai adatok alapján jól körülírhatók, sok esetben a mértéke meghaladja egyéb gazdasági és infrastrukturális fejlesztések mértékét.

A sport és a környezet kummuláló humán hatásainak eredményei egyértelműen alátámasztják a sportföldrajz létjogosultságát. A fizikai aktív tevékenységből származó élettani változások felerősödhetnek a környezeti tényezők változásain keresztül, mely segíti a sportra történő tudatos felkészülést.

Ugyanakkor ezen ismeretek segíthetik egy olyan optimális környezet kialakítását, amely szolgálhatja az emberek minőségi életvitelét, egy magasabb képességszinttel rendelkező lakosság egészségi állapotát.

A sportföldrajz kutatása természetesen folytatódik, melyhez Magyarországon is több intézményben kapcsolódtak. Véleményünk szerint ennek irányvonala a terület- és a humán erőforrás fejlesztésekhez fog kapcsolódni, amely egyértelműen társadalmi érdek.

Szakirodalom

- P1 Bánhidi, M.** (2002): Kerékpár útvonalak és kerékpárosok tesztelése a magyarországi kerékpárturizmus fejlesztéséhez. Apáczai Napok Tanulmánykötet
- P2 Bánhidi, M.** ed. (2003): A vízi és vizekmenti turizmus alapjai. Budapest, Budapesti Gazdasági Főiskola Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskolai Kar p. 170 (jegyzet)
- P3 Bánhidi, M.** (2003): Sportföldrajzi kutatások a Nyugat-Magyarországi Egyetemen. III. Országos Sporttudományi Kongresszus, Szombathely, poszter
- P4 Bánhidi, M.; Ihász F.-Szalóky R.** (2004): Thematic Mapping for Tourism in Hungary. LEDU Köln. Germany
- P5 Bánhidi, M.** (2004): Promoting Wellness: European perspective. In: Chin M. KHensely L.-Cote P. Chen S.H. eds.:Global Perspectives in the Integration of Physical Activity, Sport, Dance and Excercise Science in Physical Education. From Theory to Practice. pp. 133-144
- P6 Bánhidi, M.** (2004): Sport, timp liber si turism in Europa. In Anale Universitatii Din Oradea. Fascicula Educatie Fizica si Sport. pp. 15-29 (konferencia kötet)
- P7 Bánhidi, M.-Dobay B.-Szalóki R.** (2006): Comparative Study of Biking Habits of Hungarian and Slovak Middle School Students. Fascicula Educatie Fizica si Sport. Analele Universitatii din Oradea 67-74
- P8 Bánhidi, M.** (2004): Sport and Cartography. Journal of Coimbra Network on Excercise Sciences. 1st Issue pp. 57-63
- P9 Bánhidi, M.** (2004): Sport, timp liber si turism in Europa. In Anale Universitatii Din Oradea. Fascicula Educatie Fizica si Sport. pp. 15-29
- P10 Bánhidi, M. – Hamilton N. – Dobay B.** (2005): International Survey on Biking Habits of University Students. V. Sporttudományi Kongresszus. Magyar Sporttudományi Szemle. 6./23. p. 13
- P11 Bánhidi, M.-Dobay B.- Szalóki R.** (2006): Biking Habits of Hungarian and Slovak Youngsters Fascicula Educatie Fizica si Sport. Editura Oradea pp. 67-74
- P12 Bánhidi, M.-Kumagai Sh.-Aoki T.** (2007): Genográfia a sporteredmények kutatásában. In Lőrincz Értékképzés, értékteremtés. Apáczai Napok Nemzetközi Konferencia, Győr pp. 426-450
- P13 Bánhidi, M.** (2007): Kerékpár, turizmus, sporttudomány. Pedagógián innen és túl. Pannon Egyetem BTK, Pécsi Egyetem FEEK pp. 675-683 (tanulmánykötet)
- P14 Bánhidi, M.** (2007): Sporttudomány és turizmus. Magyar Sporttudományi Szemle, 8. sz. pp. 32-38
- P15 Bánhidi, M., Edvy L., Gálné S. K.,Szalóki R.** (2007): Magyar fiatalok aktív üdülésének vizsgálata. IV: Sporttudományi Kongresszus kötet. pp. 42-45
- P16 Dobay, B., Bánhidi, M.** (2008): Sportturizmus kutatásában alkalmazott módszerek. Didmatech, Eger didmattech.ektf.hu/data/present/59_present.doc
- P17 Bánhidi, M., Dobay B., Kovács E., Lőke Zs.** (2009): Balaton. In Oradea In Educati si Sportul din Romania Present si Inovare Oradea pp.50-63

- P18 Bánhidi, M.** (2009): Leisure Development in Europe. 2009 China Leisure Development Forum. Compiled by edited by Academic Section, Secretariat, Organizing Committee of the Forum, Asia Pacific Centre for the Study of Leisure, Zhejiang University Nov. 2009 p. 428
- P19 Bánhidi, M.** (2009): Leisure and Environment: An International Perspective. In: Chen Chee Keong, Ming Kai Chin, Asok Kumar Ghos, Roger Coles: Integration of Exercise and Sports Sciences, Physical Activity and Training for Sports Performance and Health. Universiti Sains Malaysia p. 77-83 (konferencia kötet)
- P20 Bánhidi, M.** (2010): Geographical Conditions of Water Tourism at the Balaton Lake in Hungary. Journal of the Coimbra Network of Exercise Sciences Volume 4. St Mary's University College Twickenham London pp. 3-17
- P21 Bánhidi, M.** (2011): Innovative Methods in Leisure Industry Development. Thesis Completion, China Beijing pp. 81-97
- P22 Bánhidi, M.** (2011) Sportföldrajz. Dialóg Campus Kiadó, Budapest
- P23 Bánhidi, M.** Leber, R. (2011): Sport-turizmus-környezet. magyar és osztrák kontextusban - Sport-Tourismus-Umwelt.in Österreichisch-ungarischem Kontext. EDTWIN Wien/Győr. p. 76 (tanulmánykötet)
- P24 Dobay, B., Bánhidi, M.** (2012): Sport tourism Development in Slovakia. Palestrica of the Third Millennium Civilization and Sport 1 vol. pp. 19-22
- P25 Bánhidi, M.** (2014). *Globalized Leisure in Globalized Cities: European Perspectives.* 2014 China Leisure Development Forum. Compiled by edited by Academic Section, Secretariat, Organizing Committee of the Forum, Asia Pacific Centre for the Study of Leisure, Zhejiang University, Hangzhou pp 128-142